د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب د اسلام د وروستي پیغمبر نوم دی. مسلمانان په دې گروهه دي چې محمد, صلی الله علیه وسلم ...

د الله ﷺ وروستی پیغمبر دی او تر هغه وروسته پیغمبري یا نبوت ختم شوی نو له همدې کبله د هغه د خاتم النبیین په نامه هم پېژندل کېږي. دې کایناتو دپیداکوونکی په انسانیت باندې دېولو نه لوی احسان دا دی چې ددوی دهدایت لپاره یې وخت په وخت دنیاته انبیاء علیهم السلام رالیږلي دي او بیا په تیره تیره دېولو نه اخر ته یې زمونږ خوږ نبی صلی الله علیه وسلم درحمت اللعالمین په حیث راولیږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات یې دا رنگ په حفاظت کې وساتل چې دهغې بیلگه د نړۍ په یوانسانی تاریخ کې هیچرته هم نۀ شي موندل کیدی. درسول پاک ص دژوند ورځي شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسیدلی دی چې یو طرف ته خودهغې د دریښتنوالی داسې انتظام وشو چې تراوسه پورې د هغې په صداقت کې خوک چوڼ قدر له هم نۀ شي کولی اوبل طرف ته داوږدوالی یې داحال دی چې دحضور (ص) ویناگانې دژوند تیرولو لارې چارې کړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلی کلولی اولاتیریدا چې د خوراک څښاک ، د ویده کیدو ویښیدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلی دی

لنډه دا چې دهغوی (ص) پحقله یونیم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر یو اوداځکه چې دهغوی (ص) تعلیمات ترقیامته پورې پاتې کیدونکی دی دلته زۀ صرف دحضور (ص) داولنی ژوند مبارک په حقله څوټکی عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمانې تاریخی حالت ته لږه ډیره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو یادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغیر مونږه دنبوت اهمیت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعلیم پیش کړی دی دهغې بنیاد په توحیدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنیا بې خبره او په تیارهٔ کې پرته وه داصحیح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیر نازولی نبیان دنیاته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحیدتعلیم رسولی ؤ دګمراهی په تیاروکښې بد بد راګیر وو سپوږمی ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوټی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نیولی وو دبې شمیره خدایانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او یوحقیقی الله پاک ترې نه هیرؤ .

سیاسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو یوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسیت ؤ او دروم عیسائیت ددې دوو نه علاوه یهودیانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتیاوالی دعوی کوله په ایران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنیاهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانیت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې ځلور کړې وې دعربو په یوه لویه حصه کې یعنې قری وادی ،خیبر اووزک کې دیهودیانو اکثریت ؤ مدینه کې هم دیهودیانو شمیر زیات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپیریانو عبادت کولو .

لیکن ددې هرڅه باوجود دیوخدائې تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدایانو نه لوئی خدائې ګڼلو ولې دا عقیده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدایان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بیت الحرام وئیلی شو درې سوه شپیتهٔ بتان اینښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روایې پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حیثیت سره هم هر رنګ بدی په دوی کې پیدا شوي وي ولې بیاهم دعربو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې میلمستیا پیاوړتوب، دسختۍ ژوند تیرول دژبې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټینګ پاتې کیدل وغیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

موږ ملسمانان پدې گروهه او ایمان لرو چې محمد صلى الله علیه وسلم د څښتن تعالی رالیږل شوي رسول او وروستي نبي او د رسولانو پای په ده شوي دی. محمد صلى الله علیه وسلم یوې کورنۍ، قبیلې، یا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوې، که هغه انسان دې که پیرې دی. نبي علیه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربیع الاول په دولسمه نیټه، د فیل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زیږیز کال سره سمون خوري، په مکه مکرمه کې زیږیدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پیداېښت او روزنه

د اسلامي سیرت د کتابونو له مخې محمد صلى الله علیه وسلم په بني هاشم کورنۍ کې یتیم وزیږید. پلار یې دده مبارك له پیداېښت څخه لږ مخکې وفات شوی ؤ. محمد نوم ورته عبدالمطلب چې نیکه یې کېده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نه پېژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنیان به یې د رضایي مېندو په لاس ورکول ترڅو د ناروغیو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگه ددوي جسمونه او اعصاب قوي شي. او لدې ټولو څخه زیات پام به یې د کلیوالي سوچه عربي ژبې ته ؤ، ترڅو ددوي کوچنیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلي ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدې، خو هېڅوا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلى الله عليه وسلم په څېر يتيم کوچني ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولي ښځې د کاروان پر لور رواني وې او خوشالي يې کولي ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچني موندلي ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا اميده ښځو څخه وه چې محمد صلى الله عليه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پاى حليمې او د هغې خاوند دا وپتيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلى الله عليه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پيل کړ نو د حليمې بي بي ډنګره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولاى، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کوي، خو د ښښتن تعالى کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلى الله عليه وسلم به وخښلې نو بيا به هم پاتې وى. د چېليو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنګروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هرېخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حليمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه يواځې د همدې يتيم کوچني له برکه پر دوي راورېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي عليه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سيني څېرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي يې وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل يتيم زوې محمد صلى الله عليه وسلم او خدمتګارې سره مکې معظمې څخه د مديني منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلى الله عليه وسلم د خادمې سره د هغه د نيکه ښنګ ته ورروستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نيکه به وربانې ډېر خيال کاوه، ان تردې چې د قرېشو په غونډو کې به يې خپل څنګ ته کېناوله ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلى الله عليه وسلم ٨ کلن شو نو نيکه يې هم په مکه معظمه کې په حق ورسيد. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسي يې ابو طالب چې د پلار سکني ورور يې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنه وکړه، وراره له خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلى الله عليه وسلم د خپلې ځوانۍ په لومړنيو کلونو له خپلو رضاعي ورونو سره په بني سعد کې پسونه څرول، او په مکه کې خپلې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته يې مخه کړه. نبي صلى الله عليه وسلم له نبوت څخه مخکې په ربښتوني او امانت کار (صادق الامين) نومول شوي ؤ، ان دښمنانو به يې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي عليه السلام صحابه

ابو بکر صديق رضي الله عنه -حضرت عمر فاروق رضي الله عنه -عثمان رضي الله عنه - علي بن أبي طالب - خالد بن الوليد رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنه - عمار بن ياسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن كعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبير بن العوام - طلحة بن عبيدالله - سعيد بن زيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمي پېښې په څو لیکو کې

شپږم زیږیزه پېړۍ

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زیږېدنه.
- 571م. د نبي علیه السلام زیږېدنه د قیل په کال کله چې د یمن واکمن حبشي-ابرهه غوښتل په مکه مکرمه برید وکړي، خو پدې برید کې یې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي علیه السلام مدینې منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې یې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي علیه السلام د تره عبدالمطلب مړینه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګریز کاروان کې یون پیل کول، کله چې یهودي راهب بحیرا په بصره کې د هغه ونې لاندې ولیده چې ښاخونه یې په نبي علیه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ينضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلی الله علیه وسلم له سیده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګریزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي علیه السلام له خدیجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زیږیز پیړۍ
- 605 م. نبي علیه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو پـه اسـتازیتون د کعبې شریفې په دېوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غـار کـې وحـې (قـران) راغلـه، او د څښتـن تعالی له لورې رسول غوره شو.
- 613 م. رسول علیه السلام د ساره غره په څنگ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول علیه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخـوا، او د ځینـو کـډه کېدنـه حبشـې تـه پـه لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړیکو پرېکول او د رسول صلی الله علیـه وسـلم او د بنـي هاشم راگېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بندیزونو پورته کول. د ابو طالب او خدیجې (د رسول الله صلی الله علیه وسلم ماندینه) رضي الله عنمها مړینه. او دا کال د خپگان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلی الله علیه وسلم سفر طایف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړې تړون.
- 622م. د عقبه دوهـم تـړون. او د رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم هجـرت یـثرت (مدینې) په لورې.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په برې تمامه شوه. او د بنـي قینقـاع یهـود لـه مدینې منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منى له كـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمكة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مکې برې .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بكر غوره كول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرى يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړى

رسول الله صلى الله عليه وسلم ټبر د عرب په بنو اسماعيل كـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه كورنۍ څخه دى چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصى بن كلاب بن كعب بن لؤى بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضر-بـن كنانه بن خزيمه بن مدركه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلويښـتو پلرونو واټن دى خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـړې ليكونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخـه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يثحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم زيږيدنه

ديوه وتلي مصري هيئت پوهاند محمود پاشا فلكي د رياضي له څيړني سره سم رسول الله صلى الله عليه وسلم دربيع الاول په نهمه نيټه ددوشنبې په ورځ چې د571 م كال داپريل دمياشتې له شلمې نيټې سره سمون خوري زيږيدلى . پلار يې تر پيدايښت له مخې وفات شوى وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم كيښود. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بيا دابو لهب وينځې (ثوبيې) او وروسته حليمې سعديې تى وركړ , دعربو دا دود ووچې خپل ماشومان به يې له ښاره دباندې ښځو ته دشيدو وركولو لپاره ورسپارل ,او په دې كې دا ګټه وه چې يوخو به ماشومانو دعربې ژبې سوچه لهجه زده كوله او بل داچې دعربو ځانګړتياوې به پكې راتلې په همدې موخه به دكليو ښځې په كال كې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به يې وړل . درسول الله صلى الله عليه وسلم له پيدايښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن كورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوى كې يوه هم حليمه وه , حليمې بل ماشوم پيدا نكړاى شو ,درسول الله صلى الله عليه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوى ورته وسپاري حليمې سره له دې چې دهغوى دبې وزلۍ او دماشوم ديتيمتوب له كبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبريښيدله او ماشوم يې له ځان سره واخيست . رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته دبني سعد (هوازن) په كورنۍ كې دوه كاله پاتې شو,خو كله چې حليمې سعديې هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وويل چې محمد صلى الله عليه وسلم بيا له ځانه سره بوځه ,حليمې سعديې ومنله او په يوه روايت رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته تر شپږو كلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکه څیره

درسول الله صلی الله علیه وسلم قد منځنی , غړي برابر , رنگ سور او سپین , تندی پلن , وروځي سره نښتي , پزه يې دنگه او لوړوالي ته مايله وه ,مخ يې ډير غوښن نه وو ,خوله يې څه ناځه غټه ,او غاښونه يې سره بيل بيل وو,غاړه يې دنگه اوسريي غټوالي ته مايل وو ,سينه يې پراخه ,دسر ويښتان يې نه ډيرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مبارکه ږيره يې گڼه وه ,سترگې يې تورې , بانه يې لوی او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوږو هډونه يې لوی وو, په سينه مبارکه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرۍ ليکه وه , په اوږو اوليځو يې ويښتان وو , دلاسونو ورغوی يې غوښن او پلن وو ,څنگلي يې اوږدې او پونډي يې نازکې وې , دپښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلای شوي . درسول الله صلی الله عليه وسلم دوُليو په منځ کې دکوترې دهگۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم به ډير گړندی گرځيده ,خبرې به يې په دمه دمه کولې , که به يې دکومې خبرې مطلب تاکيدکول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تکراروله ,غبرږ يې لوړ وو , دخبرو په مهال به يې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلی الله عليه وسلم به ډير لږخندل ,او چې خندا به ورغله نو موسکی به شو .

درسول الله صلی الله علیه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانگړتيا نه وه ,عام کالي يې له څادر ,کميس او لنگ څخه عبارت وو ,يو روايت راغلی چې يو پرتوگ يې اخيستی وو او دا شوني ده چې اغوستی به يې وي . ډيرى مهال به يې توره پگړی په سر کوله ,پگړۍ به په خولۍ برسيره تړله ,خولۍ به يې ساده اوټيټه وه ,شمله به يې کله (په شنې اوږه-څکه خو هم کين لورې ته دشملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او کله هم دوليو په منځ کې پرته وه ,او کله به يې تر غاړه تاووله . يمني څادر يې ډير خوښ وو ,چې هغه به کرښې درلودې , شامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) يې هم استعمال کړې ده, رسول الله صلى الله عليه وسلم بـه کلـه کلـه قيمتـي او ښکلې جامې هم اغوستې, په رنګونو کې يې (سپين) رنـګ خـوښ وو سـور رنـګ يـې نـه خوښاوه . درسول الله صلى الله عليه وسلم به ښه بوی ډير خوښيده , د(سکته)په نوم عطر به يې ډير استعمالول, رسول الله صلى الله عليه وسلم دموزو پېښو کولوډيرخوی نه درلـود, خـو کومې دخرمنې موزې چې نجاشي ورته راليږلې وې هغه يې استعمال کړې وې, معمـولا بـه يې څپليو ته ورته پڼې (موچنۍ) په پښو کولې . نبوي بستر يوه څـرمن وه , چـې دخُرمـا لـه پاڼو څخه ډکه شوې وه, او کټ يې په بـوڼ اُوبـدل شـوی وو. د(محمدرسـول الله) پـه نـوم دسپينو زرو په ګوتې کې يو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولـو پـه مهـال بـه يـې دښـي لاس په ګوته کوله, رسول اکرم صـلى الله عليـه وسـلم پـه جنګونـو کـې خـول او زغـره هـم استعمالوله , داُحد په وتلې جګړه کې يې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتیاوې

داځانګړتیاوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دنورو انبیاوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتیاوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي الهي, انباء , دحضرت جبرایل علیه السلام راتلل, او داحکاموتنسیخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته یواځې رینتینی خوب ,کشف او الهام پاتې دي . عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلی شي یواځې څلور ښځې په نکاح کولای شي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم تر څلورو زیاتې میرمنې هم په نکاح اخیستې شوې . عام مسلمانان کولای شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتیا یو قید وو . رسول اله صلی الله علیه وسلم ته دا اختیار ورکړل شوی وو چې په موجوده نهو بیبیانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړې او نورې سره له دې چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم دنکاح شرف یې درلودخو له ځان څخه یې لرې کړې اوپدې غوراوي کې یې رد او بدل هم کولای شو . درسول الله صلی الله علیه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بیبیانې هیچا هم نشوای په نکاح کولای . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دی خو په رسول الله صلی الله علیه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلی الله علیه وسلم دفرض لمانځه په خیر واجب الادا وو . رسول الله صلی الله علیه وسلم به دمازدیګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازدیګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتې کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيول نه دي روا ,خو رسول الله صلى الله عليه وسلم به څو ورځېپه پرله پسېتوګه پرته له ماتولو روژه نيوله . درسول الله صلى الله عليه وسلم اودتول اهل بيت لپاره دزكوة دمال خوړل ناروادي .

نبوي ځانګړتياوي

له حديثو څخه څرګنديږي چې درسول الله صلى الله عليه وسلم نبوي ځانګړتياوېپه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلى الله عليه وسلم وړاندېدنبيانو مادي ځواك لږ وو, او كه به دحضرت موسى او حضرت داود او حضرت سليمان عليهم السلام په څير نبيانو مادي ځواك درلودهم مګر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنګ دومره رعب هم وو چې ډير زورور خلك پرته له جګړې كولو څخه دتسليمې كړى ته راغلل .

دسجدې عام ځاى

تر رسول الله صلى الله عليه وسلم دمخه نبيانو قرباني او عبادت له ځانګړيو ځايونو پرته بل چيرې نه وو روا, خو درسول الله صلى الله عليه وسلم دين په ځانګړو ځايونو پورې نه دى تړلى ,هر ځاى سجده, دعا او قرباني كيږي .

دپيروانو ډيربښت

ډيرى انبيا عليهم السلام داسې تير شوي چې دامتونو شميره يې دګوتو تر شمير نه ده اوښتې , خو محمدې امت آن درسول الله صلى الله عليه وسلم په ژوند كې دومره ډير وو چې دحجة الوداع په مهال نږدې سل زره كسان درسول الله شاو خوا راټول وو اودلبيك اللهم لبيك نارې يې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانیو نبیانو به یواځې یوه قوم یا یوه هیواد یا دیوه مهال لپاره مبعوث کیدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پیریانو هم واوښته او پیریانوته یې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الکلم

پخواني کتابونه او صحیفې یو هم جامعیت نه لري, په ځینو کې یواځې دقومونو تاریخ دی ځیني یې بیا دعقیدې برخې بیانوي او ځیني نور یې هم داسې درواخله خو قرآنکریم هغه یواځینی جامع کلام دی چې د دین او دنیا ټول ګوټونه یې روښانه کړي, عقاید, اخلاقیات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه تري ایستلي که څه هم دقرآنکریم ډیره برخه مبارکوحدیثو واضحه کړې خو بیا یې هم باریکۍ پاتې دي .

د دین پوره والی

الهي دین چې له آدم علیه السلام څخه رانیولی بیا تر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم پوري یودین وو او دانبیاوو له خوادهمدې یوه دین اصولو ته بلنه کیدله همدا دین دحضرت محمد صلی الله علیه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسیدل

درسول الله صلی الله علیه وسلم په سپیڅلي ذات ټول پیغمبرانه نعمتونه پای ته ورسیدل او, دنبوت لړۍ هم پای ته ورسیدله ,اوپدې ډول نو نړیوال دبل پیغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبياوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .كه قرآنكريم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر كې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر كې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (كمپيوټر) هم نن ناري وهي چې قرآنكريم يوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص يو كتاب دی .

دشفاعت كولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمايوسۍ په حالت كې حضرت آدم عليه السلام ,حضرت نوح عليه السلام ,حضرت ابراهيم عليه السلام , حضرت موسى عليه السلام ,او حضرت عيسى- عليه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترينه وكړي , هر يوبه خپل خپل عذر ورته ووايي او په نفسي-نفسي-نارو به سر وي خو چې ددواړو كونو سردار محبوب رب العالمين حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلى الله عليه وسلم به دلوی پالونكي په درباركې عرض وكړي , دخدای جل جلاله له لوري به ورته دشفاعت كولو اجازه وركړل شي او دې ته مقام محمود ويل كيږي دكوم چې له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره دقرآنكريم په سورة اسراء كې ژمنه شويده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

میرمني

1. خدیجه بنت خویلد
2. سوده بنت زمعه
3. عایشه بنت ابي بکر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زینب بنت خزیمه
6. ام سلمه هند بنت ابي امیه
7. زینب بنت جحش
8. جویریه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفیان
10. میمونه بنت الحارث
11. صفیه بنت حیي بن اخطب
12. ماریه قبطیه
13. ریحانه بنت زید قرظي

زامن

درسول الله صلی الله علیه وسلم داولادونو په شمیره کي اختلاف دی خو په کوم روایت چي اتفاق راغلی په هغه کي درسول الله صلی الله علیه وسلم اولاد شپږ بنودل شوی, دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طیب په نامه هم درسول الله صلی الله علیه وسلم دوه نور زامن یاد کړي دي . یو روایت لا داهم دی چي دسول الله صلی الله علیه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چي له ابراهیم نه پرته درسول الله صلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله علیه وسلم نور ټول اولادونه له ام المؤمنین حضرت خدیجې رضی الله عنها څخه زیږیدلي وو .

1. قاسم حضرت زینب رضي الله عنها
2. حضرت رقیه رضی الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضی الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها
5. ابراهیم

ابراهیم

د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې وربانډي ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو, هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بې بې سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړی نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نكاح شوه ,او ورسره یوځای یې حبشې ته هجرت وكړ , بیا مكې ته راغلل او مدینې ته مهاجر شول ,حضرت رقیه رضی الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغې له امله حضرت عثمان رضی الله عنه دبدر په غزا كې او دبدر دغزا له كبله رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې بې بې په جنازه كې ګډون ونه كړای شوای . دحضرت رقیې رضی الله عنها په حبشه كې یو ماشوم زیږیدلی وو چې عبدالله نومیده او په شپږ كلنۍ كې وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام كلثوم رضی الله عنها

حضرت ام كلثوم رضی الله عنها دحضرت رقیې رضی الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤیم كال حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نكاح شوه ,شپږ كاله وروسته دهجرت په نهم كال دشعبان په میاشت كې وفات شوه ,دجنازې لمونځ یې دپالونكې ښښتن محبوب حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم ادا كړ ,حضرت علي رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او اسامه رضی الله عنه قبر ته ښكته كړه . انا لله وانا الیه راجعون .

دجنتې ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضی الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضی الله عنها تربعثت وړاندې زیږیدلې او دهجرت په دوهم كال حضرت علي رضی الله عنه ته وروادہ شوه ,دحضرت فاطمې رضی الله عنها لپاره حضرت علي رضی الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه كړه او هغه پیسې یې درسول الله صلی الله علیه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته امر وكړ تر خوشبویې راوړې بیا نكاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت فاطمې رضی الله عنها ته یو كټ ,یوه بستره ,یوڅادر ,دوه میچنې او یو مشك وركړل . تر واده وروسته حضرت علي رضی الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها له نبوي حرم څخه دباندې په یوه ګوښه كوركې اوسیدل . دحضرت فاطمې رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام كلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوكتوب كي وفات شو . دجنتي ښځو نومورې سرداره دنهه ويشتو كلونو په عمر دهجرت په يوولسم كال دروژې په مياشـت كـې درسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمي رضى الله عنها دوفات خـبر رسـول الله صـلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي وركړى وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـي)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاګاني

1. دبدر وتلې غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلې غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پای

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړی وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ لـه هغوی څخه لاندې يوڅو غزاګاني را اخلو :

دبدر وتلې غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرئ کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه يکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلى الله عليه وسلم په ملتيا دزرو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لوري شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لوري ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه, په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ويده شول ,خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ټوله شپه له الله تعالى سره په راز او نياز کې رڼه تيره کړه , دقريشو لښکر ته ارام ورپه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډير ښکاريده ,جګړه پيل شوه ډير ژر دقريشو مشران ووژل شول ,او لښکرې يې زړه ماتي او تيښته پرې ګډه شوه , دقريشو له لورې اويا تنه چې ډيرى يې مشران وو ووژل شول او همدومره بنديان شول ,له مسلمانانو څخه څوارلس تنه شهيدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړۍ جګړه دمسلمانانو په بري سره پاى ته ورسيدله .

د بني قينُعاع غزا

څنګه چې دمدينې منورې ډيرى اوسيدونکي يهودان ووپه دوى کې بني قينقاع ,بني نضير او بني قريضه غټې کورنۍ وې , د بني قينقاع دکورنۍ خلکو زرګري کوله ,او په نورو يهودانو کې دوى زړه ور او جنګيالي وو ,له دې کبله لومړى دوى دجګړې داعلان جرأت وکړ, او دپيغمبر صلى الله عليه وسلم له لورې ورسره شوى تړون يې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نومو ړې کورنۍ خپله کينه ښکاره کړه ,او ګړبړ يې جوړ کړ ,ورسره داپيښه هم وشوه چې يوه مسلمانه ميرمنه ديهودو هټۍ ته ورغله , هغوى د دې ميرمنې بې پتي وکړه ,يو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه يهودي يې وواژه , او يهودو بيا هغه مسلمان شهيد کړ . کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم خبر شو نو ورغى او يهودانو ته يې وفرمايل :

اى له خدايه وويريږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. يهودانو په ځواب کې ورته وويل : مونږ قريش نه يو ,که له مونږ سره مو شخړه پيښه شوه نو مونږ به تاسو ته وښيو چې جنګ څه ته وايي ؟ کله چې ديهودو له لورې تړون مات شو , رسول الله صلى الله عليه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوى سره جنګ وکړي . يهودان يې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پريکړه رسول الله صلی الله عليه وسلم وکړي مونږ يې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې دوی دي جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دايهود چې اووه سوه تنه وو او دريو سوو تنو پکې زغرې اغوستي وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په مياشت کې دشام اړونډې سيمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قريشو ماتې وخوړله او ډيری مشران يې دجنګ په ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پيل کړې ,هغه تجارتي کاروان چې دابو سفيان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټه يې دجنګ په تياري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شوی وو,خولا هم په مکه کې اوسيده ، ديو ليك له لارې رسول الله صلی الله عليه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نه خبر کړ ,رسول الله صلی اله عليه وسلم هم دحال احوال معلومولو لپاره څوك واستول ,هغوی خبر راوړچې قريش احد ته نژدې رارسيدلي دي . احد دمدينې شمال لورې ته يو نيم ميل لرې پروت د يو غره نوم دی . له ډيری صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسول ا لله صلی الله عليه وسلم دهجرت په دريم کال دشوال په مياشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له يوزر تنه نبوي لښکرسره له مدينې نه دباندې ووت ,خو دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دريو سوو ملګرو سره بيرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوی يواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلی الله عليه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شايي غره ته شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , ميمنه ,ميسره ,اوخلفيه) يې تيار کړل او قومندانان يې معلوم کړل . رسول الله صلی الله عليه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبير رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کنډو دساتلو لپاره وګمارل چيرې چې دشا له لورې دقريشو دبريد ويره وه ,او ورته ويې فرمايل : که په مونږ هرڅه کيدل خو چې تاسې هغه ځای پرې نږدئ ,جنګ په پيل کې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقريشو بيرغ وړونکې په يو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاړې جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تیښتې ته اړشول
,خو مسلمانانو په غنیمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال
ولید ,نو پوه شول چې مسلمانان بریالي شوي او دغنیمت غونډولو مهال دی ,که څه هم
حضرت عبدالله بن جبیر رضی الله عنه ورته دنه تللو ډیر وویل ,خوهغوی لاړل یواځې
حضرت عبدالله بن زبیررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن ولید (چې
هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنګیده) هغه کنډو خالي ولید نو له
نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهیدان
کړل ,او دجنګ ډګرته یې ځان راورساوه ,قریش یې بیرته سره راټول او نوی جنګ پیل شو
, مسلمانانو چې دغنیمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو
چې خپل او پردي یې نه پیژندل ,په همدې وارخطایی کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې
شهیدان شول . جنګ دومره تیز شو چې آن درسول الله صلی الله علیه وسلم په ښکلي
رخسار هم دوینو لاړې جوړې شوې ,او داغبرږ پورته شو چې محمد صلی الله علیه وسلم
شهید شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو یې درسول الله صلی الله علیه وسلم دساتلو
ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنګ کې اویا تنه مسلمانان شهیدان شول ,چې ډیر یې
انصار وو ,درسول الله صلی الله علیه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهیدانو
دکاروان ملګری وو , چې هندې (دابو سفیان میرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس
څیرې او ځیګر یې را وایست او خوله یې پرې ولګوله . (علماوو لیکلي چې کله هندې
ایمان راوړ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې ماته مه رامخامخ کیږه ,هغه
ووچې هندې به چیرې رسول الله صلی الله علیه وسلم ولیدنو لاره به یې ورڅخه چپوله)
دجنګ په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه
وکړي , پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو میلو پورې ددښمن
څارنه وکړه . همدا جنګ وو چې دمسلمانانو دبې وزلي توب او تش لاسي له امله
,دحضرت مصعب بن عمیر رضی الله عنه شهید وجود نیم په کفن او نیم په وښو پټ کړای
شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډیر تاوان ورسیده ,خو ماتې یې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنگ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هيواد خاوره ونيسي۔ ۲) دا چې دهغه هيواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدينه ونيوله او نه يې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,ځكه په هماغې ورځ داسلامي لښكر اوياتنه صحابهٔ كرام رضى الله عنهم ددښمن دځارنې لپاره روان شول .

دبئر معونه پيښه :

دهجرت په څلورم كال دصفر په مياشت كې ,دكلاب دكورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغى او عرض يې وكړچې : له ما سره يوڅو تنه وليږه ترڅو زما قبيلې ته داسلام بلنه وركړي . رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل : زه دنجد له لوري په ويره كې يم ,ابو براء وويل :دهغه ځاى دخلكو ضامن زه يم . درسول الله صلى الله عليه وسلم ويره ځكه وه چې عامر بن طفيل دنجد دسيمې مشر رسول الله صلى الله عليه وسلم ته ويلي ووچې : زما او ستا تر منځ درې خبرې دي ,لومړۍ داچې : دكليو او بانډو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه يم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خليفه كړه ,كه دانه منل كيږي نودريمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت بريد به دربانـدې وكړي . كله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم له ابو براء سره اويا تنه صحابهٔ كرام واستول ,او هغوى بئر معونه نومې ځاى ته ورسيدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضى الله عنه پـه لاس يـې درسول الله صلى الله عليه وسلم ليك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضى الله عنه شهيد كړاو له شاو خوا كورنيو نه يې يولښكر تيار كړ ,عامر له همدې لښكر سره دبئر معونه پـه لوري راروان شو ,صحابهٔ كرام رضى الله عنهم دحضرت حرام رضى الله عنه دراتلو پـه هيله وو خو داچې ځنډ يې وكړ نو ورپسې روان شول ,په لاره دعامر له لښكر سره مخامخ شول ,دعامر لښكر دوى ټول ونيول او هلته يې شهيدان كړل ,خو يو تن عمرو اميه تـري ژونـدى پاتي شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وويل چې زما مور ديوه مريي دازادولو نذر منلى وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې لـه نومـوړې پيښې خبرشـو نـو ډيـر وغميده ,او يوه مياشت يې دسهار په لمانځه كې دې تيرى كوونكو ته ښيراوې كولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجيع پيښه :

د بير معونه له پيښې سره نژدې درجيع پيښه هم يوه زړه دردوونكې پيښه ده . دعضل او قاره دكورنيو څو تنه راغلل او رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې عرض وكړ چې لـه مونږ سره يوڅو تنه دتبليغ لپاره وليږه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرۍ لس تنه صحابهٔ كرام واستول ,كله چې دا مبلغين رجيع نومې ځاى ته ورسـيدل نـو دې كسانو ورسره تګي وكړه ,اودبنو لحيان كورنۍ يـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغـين شـهيدان كړي ,هغه وو چې دبنو لحيانو دوه سوه كسان وريسي راووتل خو دا مبلغـين ورڅخـه يـوې غونډۍ ته وختل ,كفارو ورته وويل راښكته شئ مونږ تاسې ته پناه دركوو ,حضرت عاصـم رضى الله عنه ورته وفرمايل :مونږ له كفـارو څخـه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارك مبلغين شهيدان شـول ,يـواځې دوه تنـه حضـرت خُبيـب او حضـرت زيـد رضى الله عـنهما دكفارو په خبره تيروتل ,او له غونډۍ څخه راښكته شول ,دښمنانو دهغوى متې ورونړلې او مكې ته يې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبيب رضى الله عنه داحد پـه جنـګ كـې حـارث نومې كافر وژلى وو ، نو نومـوړى هم دحارث زامنو واخيست ,څو يې دخپل پلار په كسات كې ووژني ,كله چې دې كسانو حضرت خُبيب رضى الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبيب رضى الله عنه ورته وفرمايل : اجازه راكړئ چـې دوه ركعته لمونځ وكړم , وژونكو ورته اجازه وركـړه ,حضـرت خُبيـب رضى الله عنـه دوه ركعتـه لمونځ اداكړ اوورته وويل : زما زړه غوښتل چې ډير لمونځ وكړم خو ستاسې به داخيال شي چې له مرګه ويريږي (ځكـه نـو پـه همـدې دوو ركعتـونـو بسـنه كـوم) . لـه همـدې مهـال راپديخوا چې څوك وژل كيږي نو تر وژل كيدو مخه دوه ركعتـه لمـونځ اداكـول وربانـدې سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبيـب رضى الله عنـه دايـاد پـه امـت محمـدي كـې ديـوه ښندونكي دښندويني د علامې په توګه تر قيامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبيب رضى الله عنه داشعر ووايه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالي حِينَ اُقتَلُ مُسلِمًا .... على اَيِ شِقٍ كانَ لِلهِ مَصرَعِ . وذالك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ .... يُبارك على اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي خښتن په لاره کې وژل کيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې په کوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به برکت وکړي . حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلو پر مهال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه ننداره کوله . کله چې وژونکي توره راواخيسته ,,ابو سفيان وويل :ريښتيا ووايه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله عليه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نيکمرغي نه وه ګڼلې ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زما دې په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پدې خبره هم سر ورکولو ته تيار يم چې دمحمد صلی الله عليه وسلم په پښه کې اغزی ولاړ شي , په همدې مهال کې دصفوان مريي (نسطاس) دهغه سر وواهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې وينې بيه دمدينې په هستوګنو راتله نو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوو تنو دوينې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهم پوړته خيژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلی الله عليه وسلم)دهمدې خونې سيوري ته ولاړدی ,له هغه بامه ډبره ورباندې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله عليه وسلم ته دا دسيسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير له قريشو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه کې هم ګډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو پيغام هم رالستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله عليه وسلم ته دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کې یې ورته وویل : تر څو تاسې لـه ما سره یو بیل تړون نه وې کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضیر دتړون له کولو پـه شا شـول ,سره له دې چې د دوی دینې ورونو (بني قریظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل یـې بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم ته پیغام راولیږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صلـی الله علیه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکـړ چـې یهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضیرودډې شرارتونو لامل داوو چـې یـو خـو ددوي کلاوې ډیرې کلکې وې او له جنګ څخه نه ویریدل , اوبل دوي ته دمنافقینو مشر عبدالله بن ابی تټر وهلی وو چې دچا خبره مه منئ که جګړه ونښته نو بني قریضـه بـه هـم ستاسې ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته دروددانګـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلی الله علیه وسلم په امر د دوی کلاګانې محاصره کـړې نـو نـه یواځې داچې بنو قریضه یې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقینو رئیس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,پـه پـای کې بنو نضیر پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې یوسي او له مدینې څخه دې جلا وطن شي . دیهودو دنوموړې کورنۍ ډیر کسان خیبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقیق ,کنانه بـن الربیع ,او حیـي بـن اخطـب غونـډي یهـودي سرداران هم وو ,چې په خیبر کې یـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخیبریهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربیع الاول په میاشت کې بنـو نضـیر وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغرې ,پنځـوس خولونـه ,او درې سـوه څلویښت توري په غنیمت پاتې شوې . والحمد لله علی ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضیر له مدینې نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف یـې پـه یـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې یهودو مشران مکې ته ولاړل او قریشو ته یـې وویـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قریشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو كتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوګندي سره راټول كړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد كولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابۀ كرامو سره يې مشوره وكړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په كندلو پريكړه وشوه ,دمدينې ښار دريو لورو ته كلاګاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په كندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ كلو متره اوږد او پنځه شرعي ګزونه كږى وو. دهجرت په پنځم كال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نيټه دخندق كار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس ګزه ځمكه دكندلو لپاره معلومه كړه ,او پخپله هم په كار لګيا وو ,صحابه و به دكار په ترڅ كې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا ا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه كسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد كولو بيعت كړى . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب كې دادعابدرګه كوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ښننه وكړه انصارو اومهاجرو ته . كه څه هم دوې به دلوږې له كبله په نسونو پورې كاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق كار په شلو ورځو كې د دريو زرو تنو په مباركو لاسونو پاي ته ورسيده . مسلماني ميرمني او ماشومان دښار خوندي كلاګانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاكوع رضى الله عنه تر مشرى لاندې سنګرې شول ,نور لښكر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن كې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښكر كې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښكر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل كې ودريدل . كله چې دابو سفيان په مشرى دكفارووسله وال لښكر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشې ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دكفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجګړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تېرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جگړه لگيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا مېړانه وجنگيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيچا هم له خپل سنگر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جگړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د څلرويشت زره پوځ توښه اوخرڅ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مراندې يې غوڅ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتې او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توگه له يوې مياشتې محاصرې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستاينې وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش وربانـدې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له موږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره گرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باوري لاهم ډېره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنگ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنگ کې دعربو او يهودو ډېرو کورنيواو ډلو تېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو یو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسیده . اناالله وانا الیه راجعون .

دبنو قریظه پای

له یهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قینقاع هغه دبدر او بنو نضیر داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه یهودي کورنۍ له مدینې څخه جلا وطنې شوې .بنو قریظه دخندق غزا په پیل کې دمسلمانانو لورې ونیو ,دجنګ په جریان کې یوه یهودي څان هغه کلاوو ته ورساوه چیرې چې مسلماني میرمنې او ماشومان اوسیدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې دیوې پیښې له کبله یې ونه شوای کولای هغه یهودي ووژني ,حضرت صفیي رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بي بي هغه یهودی وواژه ,توره یې تري په غنیمت کې واخیستله اوسر یې دکلا شاته وغور ځاوه , یهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته ځکه یې نو برید ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دبنو قریظه یهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته لیکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وویل محمد څوك دی او تړون یې څه شی دی ؟ ځکه نو دې یهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخیسته ,او دماتې پر مهال یې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضیر دجلاوطن شوو یهودو مشر حُیَي بن اخطب له ځانه سره راوست ,حُیَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې یې نه یواځې داچې دقریشو مرسته یې وکړه بلکه دمسلمانانو حلیف (سوګندي) یهود بني قریظه یې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قریظه برید وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی الله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سید,که بنو قریظه بیا هم د روغې جوړې لاره نیولې وای شوني وه چې امان یې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولي وه ,او دحضرت علي رضى الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په شان كې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر يې كلاگاني محاصره شوي ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پاى كې يهودو وويل هره پريكړه چې سعد بن معاذ رضى الله عنه وكړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضى الله عنه زخمي وو شهيد شوى لا نه وو ,) يهودو فكر كاوه چې له سعد رضى الله عنه سره د هغوى د نيكيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره كړې وي له كبله ممكن حضرت سعد د دوى په گټه يوه پريكړه وكړي خو داسې ونه شول بلكه : حضرت سعد بن معاذرضى الله عنه پريكړه وكړه چې دبنو قريظه يهودو جگړه مار كسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريكړه حضرت معاذ رضى الله عنه دتورات له حكم سره سمه وكړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ته به چې په هغه مهال كومه خبره ښكاره نه وه راغلې نو دتورات احكام يې عملي كول ځكه يې نو پدې پريكړې سره حضرت سعدرضى الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريكړه وكړه . د بنو قريظه يهودو دا پريكړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځاى ته حاضر كړل , ددې پريكړې په كولو سره دبنو قريظه مسأله پاى ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دځار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیته وه, رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعاومسلمانانو هدیره وه ولاړ, کله چې لـه هغه ځایـه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه, د دوشنبې پـه ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنـورو بیبیـانو پـه خوښـه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ, ترڅو پورې چې یې دګرځیدو ځواك درلود نـو مسـجد تـه به یې تشریف وړلو, وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو پـه رسـول الله صـلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تږلی یې وو, همدا شپه ماخوستن وار په وار یې هوښې وربادې راتله, او امر یې وکـړ چـې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بلـه ورځ ماسپښـین درسـول لله صـلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه, غسل یې وکړ, د حضرت عبـاس او حضرت علـي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ, هلته دابو بکر رضی الله عنـه پـه امامت لمونځ ولاړوو, چې دهغه ترڅنګ کیناست او خلکو ته یـې لمـونځ ورکـړ, وروسـته یې یوه لنډه خطبه وویله, دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې ددُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځـان لپـاره غـوره کـړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکـه پـوه شـو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله علیـه وسـلم دی, رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمني او ملګرتیـا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همدارازیې په خطبه کې دانصـارو پـه هکلـه وفرمایـل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسې ته وصیت کوم ,عام مسلمانان به ډیریږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالګه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پرې کول فرض دي ,انصار زما په وجود کې دمعدې په ثیر دي ,هرڅوك چې ستاسو دګټو او تاوان واکدار (خلیفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې که هرڅوك په انصارو کې ښه وي ومنې ,او که له چا څخه کومه تیروتنه شوي وي نو هغه دې وبښې .) رسول الله صلى الله علیه وسلم ترناروغتیا یوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضى الله ته امر کړی وو چې دروميانو جګړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنوموړي دځواني له کبله شکایت وکړ ,رسول الله صلى الله علیه وسلم په دې اړه پخپله خطبه کې وویل : (که داسامه په سرداری تاسې نیوکه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نیوکې کولې زما دې په سپیڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډیر ګران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما ګران وي .) رسول الله صلى الله علیه وسلم دخطبې په ترڅ کې داهم وفرمایل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه کیږي ,ما هغه څه حلال کړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل کتاب کې حلال کړي ,او ما هغه څه حرام کړي چې خدای جل جلاله حرام کړي دي). رسول الله صلى الله علیه وسلم دا هم وفرمایل چې : (ای دخدای دپیغمبر لورې فاطمې ! او ای دخدای دپیغمبر عمې صفیې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وکړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نوموړې خطبې له ویلو وروسته رسول الله صلى الله علیه وسلم بیرته دحضرت عایشې رضى الله عنها کورته تشریف یووړ , دناروغتیا په نا کرارۍ کې نبوي ذات ته ورپه یادشول چې څه اشرفۍ یې له بي بي عایشې سره ایښې وې هغه یې راوبلله اوورته ویې فرمایل : (عایشې! هغه اشرفۍ چیرې دي ؟ محمد(صلى الله علیه وسلم) به له خدایه جل جلاله سره پداسې حال کې ووینې چې دی په هغه بد ګمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره کې خیرات کړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلى اله علیه وسلم دناروغتیا دیارلسمه شپه وه چې رسول لله صلى الله علیه وسلم دخپل کور له وره (دروازې) نه پرده پورته کړه ,ویې لیدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډیر خوښ اوموسکی شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صدیق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله علیه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنی لیدنه وه چې صحابهٔ کرامو له نبوي سپیڅلي څیرې نه وکړه .

د مړینې کال

رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تیرولې ,خو په ورستنی روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کیناست ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې یوځل دحضرت جبرایل علیه السلام له خولې نه قرآنکریم اوریده ,خو د ورستني کال په روژه کې یې دوه ځلې واوریده . دوروستني حج او په ځینو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ځیني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړینې یادونه وه ,لکه چې دحج په وروستی خطبه کې یې وفرمایل : (زه ددې خبرې هیله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره ولیدلای شم ,ښایي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفریضې داداکولو تر راتګ وروسته رسو ل الله صلی الله علیه وسلم داحد دشهیدانو هدیرې ته ورغی ,او هلته یې هم داسې خطبه وویله چې ګواکې ژوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دصفر دمیاشتې په اولسمه یا اتلسمه نیټه حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته وفرمایل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شریرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زید رضی الله عنه شهید کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته هلته دبیا تللو امر وکړ .

تجهیز او تکفین

د سې شنبې ورځ د تجهیز او تکفین ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او یو انصاري حضرت اوس بن خولي رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپنسیو درې سپینې ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپيدا شوه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به په كوم ځاى كې خاوروته سپارل كيږي ؟ حضرت ابو بكر صديق رضى الله عنه وويل :انبيا چې چيرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل كيږي ,په همدې خبره اتفاق راغى او په كوم ځاى كې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى وو په هماغه ځاى كې دقبر كنلو كار پيل شو , داځاى دحضرت عايشې رضى الله عمها داوسيدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځكه حضرت ابو عبيده بن جراح رضى الله عه به دمكې دخلكو په ځير بغلي قبرونه كيندل ,او حضرت ابو طلحه رضى الله عنه به بيا دمدينې دخلكو په دود لحدي قبرونه ايستل ,نو دا خبره كيدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وكندي ؟ حضرت عمر رضى الله وويل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر يو چې لومړى راغى هغه دې دخپلې خوښې قبر وكندي ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبيده بن جراح رضى الله عنه په كور كې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضى الله راغى او لحدي قبر يې جوړكړ , څنګه چې دقبر ځمكه نمجنه وه نو هغه بستر يې پكې وغوړاوه په كوم كې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى وو . كله چې جنازه تياره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واررننوتل او لمونځونه يې كول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړى نارينه و بيا ښځينه و او وروپسې كوچنيانو دجنازې لمونځونه ادا كړل .درسول الله صلى الله عليه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضى رضى الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه ,حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه او, حضرت عبدالرحمن بن عوف رضى الله عنه قبر ته ښكته كړ . انا لله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پېژندل کيږي د اسلام د وروستي پيغمبر مېرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې پـه لـومړني سرکـې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي ورور عبدالله بن عبدالاسـدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل مېړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه پـه نوم زوی وزيږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو مېرمنو په کتارکې مـدينې منورې ته هجرت وکړ. مېړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليـو آس زغلونکـو شـميرل کيـده .دبدر او اُحدپه غزاګانو کې يې برخه اخيستې وه. دأُحدپه جګړه کې دخوړلوټپونو لـه امله يې دهجرت په څلورم کال سترګې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسـلم دهغـه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسـته چا تـرې وپوښـتل چـې يارسـول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسـلم ورتـه وفرمايـل چـې ابوسـلمه دزرو تکبيرونو حق درلـود. رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم وروسـته اُم سـلمه تـه دنکـاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې وويل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم او بله داچې عُمر مې ډيـردی. خورسـول الله صـلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهـه اوهوښـياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغـه بي بي لـه عايشـې رضي الله عنـه نـه وروسـته دافضـليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپـه عُمـر ترټولوبيبيانو وروسته وفات شوه. دجنازې لمونځ يې حضرت ابوهريره رضى الله عنه اداکړ.

زينب بنت جحش

زينب بنت جحش حضرت زينب رضي الله عنها درسول الله صلى الله عليه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړى حضرت زيد رضي الله عنه ته واده شـوې وه ,خـوداچې حضرت زيـد رضي الله عنه يو آزاد شوى مريى وو نو ځکه ورسره ددې وخت نـه تيريـده ,حضرت زيـد درسول الله صلى الله عليه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلى الله عليه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال يې عمر 35 کاله وو, دا دومـره پرهيزګـاره مـيرمن وه چې کله ورته رسول الله صلى الله عليه وسلم دنکاح پيغام وروااستاوه نودې په ځواب کې ورته وويل چې زه به استخاره وکـړم ,همـداراز کلـه چـې پـه ام المؤمنين حضرت عايشـې صديقې پسې بهتان وويل شو نو حضرت زينب رضى الله عنهـاسره لـه دې چـې دحضرت عايشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عايشې په اړه رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل چې : زه دعايشې له ښو اخلاقو پرته په بل هيڅ شي نه يم خبره .حضرت عايشـې رضي الله عنها هم دزينب په فيـاضي داسـې اقـرار کـړى چـې : زينـب رضي الله عنهـا ډيـره قانعـه او دفياض طبيعت ميرمن وه. رسول الله صلى الله عليه وسلم پاکو بيبيـانو تـه ويـلي وو چـې لـه تاسي څخه به ډير ژر هغه څوك له ما سره يوځاى شي چې دهغې لاسـونه اوږده وي, پـاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره كچل ,خو پـدې استعاره كې دحضرت زينـب رضى الله عنهـا فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بياموندلې او هغه به يـې دخـداي جـل جلاله په لاره كې خرڅ كولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنهـا پـه اړه رېښتيا شوه او درسول الله صلى الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو كې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړۍدهجرت په شلم كال دخپل عمر په 53 كلنۍ كي وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دكورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړۍ دمسافع په نكاح كې وه ,هغه دبنو مصطلق يـا مريسيع پـه غـزا كې مړشو ,په نومووړې جګړه كـې مسـلمانانو تـه ډيـرى مرييـان او مينځـې پـه لاس ورغلـل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريې دنهو اوقيـو سرو زرو پـه بدل كې دمكاتبت تړون وكړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسـول الله صـلى الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستې غوښتنه يـې ورڅخـه وكـړه ,رسـول الله صـلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې كه زه دابيه پرې كړم او تا پـه نكـاح كـړم نـو ښـه بـه نـه وي ؟ جويريې داخبره خوښه كړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر وركـړل او دايې ازاده بيا يې په نكاح كړه. دهمدې نكاح له بركتـه دجـويريې رضي الله عنهـا دكـورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځكه چې صـحابۀ كرامـو وويـل چـې دا كـورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنۍ شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

الزاهد
نشرياتي ځانګه

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library